

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 8.9.2010
KOM(2010) 461 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

MERIOSAAMINEN 2020
meritiedolla ja seurannalla älykkääseen ja kestävään kasvuun

SEK(2010) 999
SEK(2010) 998

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

MERIOSAAMINEN 2020
meritiedolla ja seurannalla älykkääseen ja kestävään kasvuun

1. TAUSTA

Osaaminen edistää kestävästä kasvusta verkottuneessa maailmantaloudessa, joten se on yksi avaintekijöistä Eurooppa 2020 -strategian¹ mukaisen älykkään kasvun aikaansaamiseksi Euroopan unionissa. Maapallon pinta-alasta 71 prosenttia muodostavia meriä ja valtameriä koskevan osaamisen parantaminen on yksi EU:n yhdenmukaisen meripolitiikan² kolmesta monialaisesta välineestä. Meriosaaminen voi itse asiassa auttaa toteuttamaan kaksi muuta välinettä – nykyistä paremman aluesuunnittelun ja yhdenmukaisen merivalvonnan. Valtamerijärjestelmissä tapahtuvien tulevaisuuden muutosten laajuutta, niiden vaikutusta ihmisen toimintaan ja näistä käyttäytymismuutoksista valtameriin kohdistuvia seurauksia ei voida ennustaa ymmärtämättä, miten järjestelmä toimi aiemmin ja miten se toimii nyt. Osaaminen on tarpeen meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi yhdenmukaisen meripolitiikan ympäristöpilarin muodostavan meristrategiapuitteiden mukaisesti. Osaaminen on olennainen osa EU:n suunnitelmaa meriä ja merenkulkua koskevan tutkimuksen yhdistämiseksi³, ja se edistää digitaalistrategiaa⁴.

Meriosaamisen luominen aloitetaan merten ja valtamerien seurannalla. Tästä seurannasta saadut tiedot kootaan yhteen, minkä jälkeen niitä analysoidaan tietämyksen ja osaamisen luomiseksi. Osaamista voidaan sen jälkeen soveltaa älykkään kestävästä kasvusta aikaansaamiseksi, meriekosysteemien terveyden arvioimiseksi tai rannikkoyhteisöjen suojelemiseksi.

Tässä tiedonannossa keskitytään pääasiassa kahteen ensimmäiseen käsittelyvaiheeseen eli tietojen keruuseen ja kokoamiseen sillä perusteella, että tiedottaminen on pohjimmiltaan yleinen etu, joka voi hyödyttää laajaa sidosryhmien joukkoa, kun taas sovellukset koskevat rajatumpaa asiantuntijajoukkoa, ja niitä voidaan käsitellä joko markkinoiden tai kohdennettujen poliittisten aloitteiden välityksellä. Tietojen keruu on toissijaisuussyistä useimmiten jäsenvaltioiden vastuulla. EU pystyy tarjoamaan kokoamisvaiheessa lisäarvoa, mikä johtuu tarpeesta varmistaa johdonmukaisuus yli rajojen ja eri käyttäjäyhteisöjen välillä.

Neuvoston yhdenmukaisesta meripolitiikasta 16. marraskuuta 2009 antamissa päätelmissä⁵ komissiota kehoitettiin tekemään ehdotuksia, joiden tavoitteena oli tieteellisen tiedon nykyistä parempi käyttö. Tämä tiedonanto vastaa kyseiseen kehoitukseen esittämällä koordinoitumpaa lähestymistapaa merialan tietojen

¹ Eurooppa 2020 - Älykkään, kestävästä ja osallistavan kasvun strategia, KOM(2010) 2020, 3.3.2010.

² Euroopan unionin yhdenmukainen meripolitiikka, KOM(2007) 575 lopullinen, Bryssel 10.10.2007.

³ Eurooppalainen strategia merien ja merenkulkualan tutkimusta varten: johdonmukaiset puitteet eurooppalaisella tutkimusalueella harjoitettavalle tutkimukselle merien kestävästä käytön tukemiseksi, KOM(2008) 534 lopullinen, Bryssel 3.9.2008.

⁴ Euroopan digitaalistrategia, KOM(2010) 245, 19.5.2010.

⁵ Yleisten asioiden neuvoston 2973. kokouksessaan Brysselissä 16. marraskuuta 2009 antamat päätelmät yhdenmukaisesta meripolitiikasta.

keruuseen ja kokoamiseen. Lisäksi siinä kuvaillaan toimintasuunnitelmaa, jossa EU:n eri toimintapolitiikat tuovat oman osansa palapeliin, jolla kyseinen tavoite saavutetaan.

2. TÄMÄNHETKISET HAASTEET

Tällä hetkellä suurin osa EU:n jäsenvaltioiden julkisten laitosten yksin tai yhdessä keräämistä merialan tiedoista, joiden kustannukset ovat vuosittain yli miljardi euroa⁶, kerätään pääasiassa tiettyä tarkoitusta varten, kuten meren luonnonvarojen hyödyntämiseksi, liikenneturvallisuuden varmistamiseksi, asetusten noudattamisen seuraamiseksi tai jonkin tieteellisen oletuksen testaamiseksi. Julkisessa kuulemisessa⁷ kävi kuitenkin ilmi, että näitä tietoja käsittelevien tai soveltavien käyttäjien tiellä on useita esteitä. Käyttäjien on vaikea saada selville, mitä tietoja on jo olemassa. Tietojen saatavuutta, käyttöä ja uudelleenkäyttöä on rajoitettu. Lisäesteitä aiheutuu vaatimusten, formaattien ja nimikkeistöjen hajanaisuudesta, täsmällisyyttä ja tarkkuutta koskevien tietojen puutteesta, joidenkin tiedon toimittajien hinnoittelupolitiikasta ja ajallisesta tai paikallisesta erottelutarkkuudesta. Näin ollen menetetään tilaisuus kehittää kyseisten tietojen perusteella innovatiivisia uusia hankkeita ja palveluja⁸.

3. TAVOITTEET

Tässä tiedonannossa vahvistetaan seuraavat kolme tavoitetta meriosaamisen parantamiseksi:

1. Vähennetään merialan tietojen käyttäjille aiheutuvia toimintakustannuksia ja viivästyksiä ja tämän myötä
 - autetaan yksityisyrityksiä kilpailemaan maailmantaloudessa ja vastaamaan kestävyyttä koskevaan haasteeseen,
 - parannetaan julkisen päätöksenteon laatua kaikilla tasoilla,
 - lujitetaan merialan tieteellistä tutkimusta.
2. Lisätään kilpailua ja innovointia merialan tietojen käyttäjien ja uudelleenkäyttäjien keskuudessa tarjoamalla laajemmat käyttöoikeudet luotettaviin nopeasti saatavilla oleviin johdonmukaisiin merialan tietoihin.

⁶ Tähän tiedonantoon liittyvässä vaikutustenarvioinnissa esitetty arvio.

⁷ Komission yksiköiden työasiakirja merenkulkualan tietoinfrastruktuurista ja julkisen kuulemisen tuloksista ("Marine Data Infrastructure Outcome of Public Consultation"), SEC(2010) 73 lopullinen, 22.1.2010.

⁸ Esimerkiksi lääketieteen tai jalostusteollisuuden aloilla hyödynnettävien uusien tuotteiden bioprospektio hyötyisi merenpohjan elinympäristöjen paremmasta tuntemuksesta.

3. Vähennetään meriä ja valtameriä koskevaan osaamiseen liittyvää epävarmuutta ja tarjotaan tällä tavoin vankempi perusta tulevien muutosten hallinnalle.

Nämä tavoitteet edistävät suoraan joidenkin Eurooppa 2020 -strategiaan kuuluvien lippulaiva-aloitteiden toteuttamista. Tällaisia aloitteita ovat esimerkiksi "Innovaatiounioni", "Resurssitehokas Eurooppa" ja "Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikka".

Varovaisen arvion mukaan edut, jotka koituvat nykyisen hajanaisen merten seurantajärjestelmän korvaavan yhdenmetytyn verkon luomisesta, voisivat olla suuruudeltaan 300 miljoonaa euroa vuodessa⁹. Tämän lisäksi on odotettavissa, että merialan tietojen järkevämpi käyttö paitsi parantaa merialan tietojen tämänhetkisten käyttäjien tehokkuutta myös avaa uusia innovointi- ja kasvumahdollisuuksia.

4. NYKYISTEN EU:N VÄLINEIDEN KEHITTÄMINEN

Jäsenvaltiot keräävät jo nyt paljon tietoa, ja joissain tapauksissa laki velvoittaa niitä siihen. Lisäksi EU:n eri välineillä ja toimilla pyritään lisäämään johdonmukaisten tietojen ja havaintojen saatavuutta EU:ssa.

Mainittuihin toimiin kuuluu sekä velvollisuuksia että helpottavia toimenpiteitä. Näiden kahden välinen ero ei ole aina selvä, mutta yleisesti ottaen velvollisuudet vahvistetaan EU:n lainsäädännössä ja niillä velvoitetaan jäsenvaltioita keräämään ja kokoamaan tietoja ja asettamaan ne saataville, kun taas helpottavat toimenpiteet ovat toimenpiteitä, joilla EU tarjoaa jonkinlaista apua.

4.1. EU:n direktiivit

Meristrategiapuitedirektiivissä¹⁰ säädetään, että jäsenvaltioiden on *"laadittava ja pantava täytäntöön koordinoitua seurantaohjelmat, joilla arvioidaan jatkuvasti niille kuuluvien merivesien ympäristön tilaa."* Merialueita ja koko Euroopan meriä koskevien tietojen kokoaminen edellyttää valtioiden ja tieteenalojen rajat ylittävää yhteistyötä. Tähän mennessä saatu kokemus osoittaa, että tietoja ei jaeta eri alojen ja jäsenvaltioiden välillä yhdenmukaisesti, riittävästi, tehokkaasti tai nopeasti. Tilanne ei todennäköisesti parane, ellei Euroopan unioni toteuteta tai edistä toimenpiteitä asian suhteen.

INSPIRE-direktiivissä¹¹ jäsenvaltioita vaaditaan toteuttamaan toimenpiteitä tietoaineistojen ja -palvelujen jakamiseksi julkisia tehtäviä hoitavien viranomaisten välillä, ja ympäristötietodirektiivissä¹² jäsenvaltioita vaaditaan luovuttamaan tietoja pyydettyä. Julkisen sektorin hallussa olevien tietojen

⁹ Vaikutustenarvioinnin mukaan edut jakautuvat suunnilleen seuraavasti: tutkimus 100 miljoonaa euroa, viranomaiset 56 miljoonaa euroa ja yksityissektori 150 miljoonaa euroa.

¹⁰ Direktiivi 2008/56/EY

¹¹ Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurista annettu direktiivi 2007/2/EY

¹² Direktiivi 2003/4/EY

uudelleenkäytöstä annetulla direktiivillä¹³ helpotetaan julkisen sektorin tietojen uudelleenkäyttöä luomalla yhteinen säädöskehys, jolla säännellään, miten julkisen sektorin elinten olisi asetettava tietonsa uudelleenkäytettäviksi esteiden, kuten syrjivien käytäntöjen, monopolimarkkinoiden ja puutteellisen avoimuuden poistamiseksi.

Nämä direktiivit tarjoavat tarvittavan oikeudellisen perustan merialan tietojen paremmalle käytölle, ja INSPIREN tapauksessa yhteisille standardeille. Ne eivät kuitenkaan itsessään riitä. Niitä ei välttämättä sovelleta elimiin, jotka eivät käytä julkista valtaa mutta joiden hallussa on paljon merialan tietoa – esimerkiksi tutkimuslaitoksiin ja korkeakouluihin – eivätkä ne syrjäytä teollis- ja tekijänoikeuksia. Niiden soveltamisalaan eivät myöskään kuulu lähes reaaliaikaiset havainnot tai historialliset tietoarkistot.

Julkisen sektorin tietoa koskevan direktiivin uudelleentarkastelun¹⁴ yhteydessä maantieteellisten ja meteorologisten tietojen uudelleenkäyttäjät valittivat korkeista hinnoista, rajoittavista lupaehdoista ja syrjinnästä, joka estää julkisen sektorin tietojen uudelleenkäyttöpotentiaalin täydellisen vapauttamisen. EU:n puiteohjelmaan kuuluvista merentutkimushankkeista saatava tulosaineisto on pakollisesti asetettava vain sellaisten yhteisön toimielinten ja elinten saataville, jotka aikovat käyttää kyseisiä tietoja ympäristöpolitiikan kehittämistä, täytäntöönpanoa ja seurantaa varten.

4.2. Kalataloustietojen keruuta koskevat puitteet

Vuonna 2008 hyväksytyissä uusissa tietojen keruuta koskevissa puitteissa¹⁵ jäsenvaltioiden edellytetään keräävän, hallinnoivan ja antavan korkealaatuisia kalataloustietoja lähinnä asianmukaisesti kalastuksenhoitoa koskeviin päätöksiin tarvittavia tieteellisiä lausuntoja varten. Nämä toimet toteutetaan unionin osarahoittamien monivuotisten kansallisten ohjelmien puitteissa. Uusissa puitteissa jäsenvaltioita vaaditaan asettamaan kyseiset tiedot saataville kalastuksenhoitoa koskevia lausuntoja, tieteellistä julkaisemista, julkista keskustelua ja sidosryhmien kalastuspolitiikan kehittämiseen osallistumista varten. Näiden tarkoitusten lisäksi tietojen saatavuus, niiden kokoaminen merialuetasolla ja koottujen tietojen uudelleenkäyttö edellyttää nykyisellään kaikkien asiaan liittyvien tietojen omistajien suostumusta.

4.3. Ympäristön ja turvallisuuden maailmanlaajuisista seurantaa koskeva aloite (GMES)

GMES on laaja ohjelma, joka kattaa maan ja ilmakehän lisäksi myös meriympäristön. Sen tavoitteena on tuottaa palveluita ympäristön ja turvallisuuden aloilla, ja se perustuu pääasiassa satelliittimittauksiin ja näiden mittausten pohjalta kehitettyihin tuotteisiin. GMES:n meripalvelua koskevia vaihtoehtoja testataan parhaillaan MyOcean-hankkeessa. Tuotteita on saatavilla

¹³ Direktiivi 2003/98/EY.

¹⁴ Julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttö – direktiivin 2003/98/EY uudelleentarkastelu, KOM(2009) 212 lopullinen, 7.5.2009.

¹⁵ Neuvoston asetus (EY) N:o 199/2008, 25. helmikuuta 2008.

mihin tahansa käyttöön, myös kaupalliseen käyttöön (tuotantoketjun loppupään toiminnot) muttei "valvomattomaan uudelleenkäyttöön (levitys, esim. yleisradiolähetykset, Internet-julkaisut jne.)".

4.4. Yhteinen ympäristötietojärjestelmä (SEIS) ja WISE-Marine

Euroopan komission ja Euroopan ympäristökeskuksen (EYK) tukeman yhteisen ympäristötietojärjestelmän (SEIS)¹⁶ tavoitteena on ympäristöpolitiikan suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavan tiedon keräämisen, vaihdon ja käytön nykyaikaistaminen ja yksinkertaistaminen. Tämän lähestymistavan mukaisesti nykyiset, enimmäkseen keskitetyt raportointijärjestelmät korvataan asteittain tiedonsaantiin, tiedonjakoon ja yhteentoimivuuteen perustuvilla järjestelmillä.

WISE-Marine on SEIS:n meriympäristöä käsittelevä osio, jonka tarkoituksena on vastata meristrategiapuitedirektiivissä 2008/56/EY vahvistettujen raportointivelvollisuuksien täytäntöönpanoa koskeviin vaatimuksiin ja tiedottaa eurooppalaisille meristrategioiden täytäntöönpanosta. WISE-Marine laajentaa nykyistä, lähellä rannikkoa olevat vedet kattavaa Euroopan vesitietojärjestelmää (WISE) kohti meriympäristöä.

4.5. ur-EMODnet

Meripolitiikan valmistelutoimien¹⁷ kautta rahoitettava "ur-EMODnet" on EMODnetin¹⁸ prototyyppi, josta pitäisi olla sinällään hyötyä meri- ja merenkulkualan ammattilaisille mutta joka on lähinnä tarkoitettu suunnitelman testaamiseen ja palautteen kannustamiseen. Temaattiset ryhmät¹⁹ kokoavat olemassa olevia tietoja eri lähteistä, mittaavat niiden laatua, ja varmistavat, että ne ovat täydellisiä ja sisältävät mittaajankohdan ja -paikan kaltaiset kuvaajat (metatieto) ja asettavat ne saataville temaattisten portaalien välityksellä. Monet näiden ryhmien hyödyntämistä ideoista ja tekniikoista on kehitetty EU:n tutkimusohjelmissa²⁰. Tähän mennessä kootut teemat esitetään lyhyesti taulukossa 1. Niiden yhteentoimivuutta lujitetaan yhtäläisin standardein ja kahdesti vuodessa järjestettävissä koordinoitukokouksissa. ur-EMODnetin välityksellä tuotetut tietokerrokset ovat saatavilla rajoituksetta. Tulosten väliarviointi on tarkoitus toteuttaa vuonna 2011 ja tulevia toimia ohjaava lopullinen arviointi vuonna 2013.

¹⁶ Kohti yhteistä ympäristötietojärjestelmää (Shared Environmental Information System, SEIS), KOM(2008) 46 lopullinen, Bryssel 1.2.2008

¹⁷ Rahoitusmekanismi, jolla on tarkoitus valmistella yhteisön tulevia toimia koskevia ehdotuksia.

¹⁸ Euroopan meripoliittinen seurantakeskus ja tietoverkko.

¹⁹ Temaattiset ryhmät ovat laboratoriodien muodostamia yhteenliittymiä, jotka ovat ottaneet vastatakseen tietentyypisten tietojen kokoamisesta ja niiden asettamisesta saataville yksittäisten yhdyskäytävien välityksellä. Ryhmiä on tällä hetkellä neljä: hydrografian/batymetrian, geologian, biologian ja kemian ryhmät (ks. taulukko 1). Fysikaalisia tietoja koskeva ryhmä on valmisteilla.

²⁰ Euroopan yhteisön seitsemännestä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmasta tehty päätös 1982/2006/EY koskee viimeisintä ohjelmaa merialan tietojen tuottamista ja käyttöä rahoittavien ohjelmien sarjassa.

Tämänhetkinen ur-EMODnet ei kuitenkaan itsessään tarjoa riittävästi tietoa vuonna 2013 laadittavaan kattavaan arviointiin. Otos on liian pieni. Tutkittujen muuttujien ja merialueiden lukumäärä on pienempi kuin mikä olisi tarpeen meri- ja merenkulkualan yhteisön tarpeisiin vastaamiseksi. Erottelutarkkuus on liian alhainen. Olisi liian suuri hyppäys ja liian riskialtista siirtyä valmistelutoimiin perustuvasta ur-EMODnetistä suoraan täysimittaiseen EMODnetiin, joka vastaa laajuudeltaan nykyisissä arvioissa esitettyjä tarpeita²¹. Komissio ehdottaa asetusta yhdenntyn meripolitiikan edelleenkehittämisen rahoittamiseksi vuosina 2011–2013. EMODnetin kehittäminen on yksi kyseisen asetuksen nojalla rahoitettavista toimista.

4.6. EU ja kansalliset virastot

Euroopan ympäristökeskuksen toiminnan ohella yhteisön kalastuksenvalvontavirasto ja Euroopan meriturvallisuusvirasto valtuutetaan avustamaan Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita EU:n kannalta merkityksellisen lainsäädännön soveltamisessa. Tehtäviään hoitaessaan ne keräävät asiaan liittyviä tietoja²², joita voitaisiin käyttää laajemmin muihin tarkoituksiin. Kyseisiä tietoja voitaisiin levittää sopivasti tiivistetyssä muodossa laajemmin, edellyttäen että luottamuksellisuuden suhteen on toteutettu asianmukaisia suojatoimia.

Tiedon keruuseen osallistuu myös suuri joukko jäsenvaltioiden hallintoelimiä.

4.7. Rannikkoa koskevat tiedot

Rannikkovaltioiden viranomaisten on kerättävä, käytettävä ja jaettava tietoja päätöksenteon ja kansalaisten osallistumisen tukemiseksi. Rannikkoa koskevien tietojärjestelmien puitteet vahvistetaan EU:n rannikkoalueiden yhdenntettyä käyttöä ja hoitoa koskevassa suosituksessa²³.

Eurostat on määritellyt rannikkoalueet standardin mukaisiksi tilastoalueiksi (NUTS-taso 3²⁴), joiden väestöstä vähintään puolet asuu 50 kilometrin etäisyydellä rannikosta²⁵. Tällaisia alueita on 446, ja niistä 372:lla on rantaviiva. Useimpien näiden alueiden sosioekonomiset parametrit kuten väestöindikaattorit tai BKT ovat vapaasti saatavilla Eurostatin internetsivuston kautta. Joissakin maissa, kuten Puolassa, Ruotsissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa kyseiset alueet ovat niin suuria, että ne kattavat myös kaukana sisämaassa asuvan väestön, minkä vuoksi ne eivät voi vastata rannikkoyhteisöjen erityispiirteitä. Tarkempien tietojen keruuyritykset eivät ole tuottaneet tulosta, koska eräät kansalliset tilastotoimistot perivät rajoittavia maksuja, kaikilla kansallisilla tilastotoimistoilla ei ole käytössään järjestelmällisiä menettelyjä tietopyyntöjen käsittelemiseksi ja koska tietoja ei voida luottamuksellisuussyistä toimittaa alueilta, joilla toimii tietyllä sektorilla vain yksi tai kaksi yritystä.

²¹ EMODnetin vaikutustenarviointi.

²² Esimerkiksi tietoja öljyvahingoista, alusten liikkeistä ja kalastustoiminnasta.

²³ 2002/413/EY

²⁴ Tilastoalueiden kuvaus osoitteessa
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/basicnuts_regions_en.html.

²⁵ Hampuri lisättiin luetteloon, vaikkei se täytä edellä mainittua vaatimusta.

Kalastukseen, vesiviljelyyn ja kalanjalostukseen liittyviä taloudellisia tietoja – tulot, kustannukset, työllisyys – kerätään myös tietojen keruuta koskevien puitteiden osana. EU:n kalastuslaivastoja koskevista taloudellisista tiedoista esitetään yhteenveto vuotuisessa taloudellisissa raportissa²⁶, jonka tiedot kerätään jäsenvaltioiden ja yhä suuremmissa määrin myös merialueiden tasolla²⁷.

Eräät alueelliset viranomaiset ovat perustamassa rannikkoa koskevia tietojärjestelmiä toimintojen hallinnointia ja suunnittelua varten. INSPIRE-direktiivin ja eri Interreg-hankkeiden²⁸ ansiosta näiden järjestelmien välillä alkaa olla jonkin verran yhteentoimivuutta.

Taulukko 1: Miten EU:n aloitteet edistävät merialan tietoinfrastruktuuria? Tutkimushankkeet ja kansalliset aloitteet eivät sisälly taulukkoon. Myöskään INSPIRE-direktiivin kaltaiset "velvoitteet" eivät sisälly siihen. Taulukko kattaa ainoastaan "helpottavat toimenpiteet", joiden rahoituksesta osa tulee EU:n talousarviosta.

Parametrit	keruu	kokoaminen	soveltaminen
Batymetria		ur-EMODnet	WISE-Marine
Geologia		ur-EMODnet	
Fysiikka	GMES (avaruus)	GMES (lähirannikkoa lukuun ottamatta), ur-EMODnet ²⁹	GMES
Kalastus (kalastusalan talous mukaan lukien)	Tietojen keruuta koskevat puitteet ¹⁵	Yhteinen tutkimuskeskus (ja muut käyttäjät)	ICES ³⁰ , STECF ³¹ , GFCM ³²
Kemia		ur-EMODnet	WISE-Marine
Biologia		ur-EMODnet, GMES ³³	WISE-Marine
Ihmisen toiminta (ei kuitenkaan kalastus) ³⁴		ur-EMODnet ³⁷	WISE-Marine
Rannikkoa koskevat tiedot		Eurostat	

²⁶ Tieteellis-teknis-taloudellinen kalastuskomitea (STECF). EU:n kalastuslaivastoa koskeva vuoden 2009 taloudellinen raportti, EUR 24069 –ISBN 978-92-79-13867-6.

²⁷ Merialue on alue, jolla kalastusta harjoitetaan. Se ei välttämättä ole alue, jonka rannikolla kalat puretaan aluksesta tai jolla kyseisten alusten kotisatama sijaitsee.

²⁸ Yhteisön aloite, jonka tavoitteena on edistää alueiden välistä yhteistyötä Euroopan unionissa. Tämän vuonna 1989 käynnistyneen hankkeen rahoittaja on Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR).

²⁹ Lukuun ottamatta avaruudesta tehtäviä mittauksia, joten GMES ei syötä tietoja ur-EMODnetiin.

³⁰ Kansainvälinen merentutkimusneuvosto.

³¹ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2371/2002 33 artiklan nojalla perustettu tieteellis-teknis-taloudellinen kalastuskomitea.

³² Välimeren yleinen kalastuskomissio.

³³ Kasviplanktonin ilmaisimena käytettäviä avaruudesta tehtäviä klorofyllimittauksia.

³⁴ Merellä tapahtuva energiantuotanto, meriliikenne, soran otto jne.

4.8. Nykyisten välineiden parannusehdotukset

Komissio ehdottaa seuraavia parannuksia edellä mainittujen välineiden ja toimien vaikutusten tehostamiseksi:

- *Komissio toteuttaa tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että EU:n tukemista aluekehitysohjelmista sekä merien ja merenkulkualan tutkimusohjelmista saadut tiedot ovat laajemmin uudelleenkäytettävissä.*
- *Komissio tarkastelee rannikkoalueiden yhdenmisyttä käytöstä ja hoidosta annetun EU:n suosituksen seurannan yhteydessä, mitkä lisätoimenpiteet ovat tarpeen rannikoiden tietojärjestelmien edistämiseksi³⁵.*
- *GMES:n meripalvelujen esittelyjä tuetaan seitsemännen puiteohjelman avaruus-aihealueesta vuoteen 2014 asti. Jatkotoimia harkitaan parhaillaan.*
- *Lyhyellä aikavälillä komissio varmistaa, että jäsenvaltiot panevat täysimittaisesti täytäntöön uudet kalastustietojen saatavuutta koskevat säännöt. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä tutkitaan keinoja tietojen saatavuutta koskevien mahdollisuuksien lisäämiseksi.*
- *Resurssien käytön optimoimiseksi WISE-Marine ja EMODnet yhdistetään meristrategiapuitedirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä. WISE-Marine on tarkoitus perustaa vuoden 2012 puoliväliin mennessä, ja sen avulla kerätään ja visualisoidaan jäsenvaltioiden tietoja meriympäristöstä ja ihmisen toiminnasta. EMODnetin tavoin WISE-Marinin pohjana on WISE – järjestelmä, joka on jo nyt jäsenvaltioiden käytössä vesipuitedirektiivin mukaisista arvioinneista raportoimiseksi.*
- *Komissio aikoo käynnistää lisätoimia tietojen kattavuuden sekä koottujen parametrien erottelutarkkuuden ja valikoiman parantamiseksi^{36 37}*
- *Komissio varmistaa, että sen virastot luovuttavat tietoja säännöllisesti.*
- *Samassa hengessä komissio kannustaa jäsenvaltioita luovuttamaan tiettyä tarkoitusta varten kerättyjä tietoja, jotka on tarvittaessa koottu ajallisesti ja paikallisesti yhteen.*

³⁵ Vaihtoehtoja tarkastellaan seitsemänneistä puiteohjelmasta tuettavassa PEGASO-hankkeessa.

³⁶ Esimerkiksi geologisen kartan laajentaminen Välimerelle ja Pyreneiden niemimaan Atlantin puoleiselle rannikolle, batymetrian erottelutarkkuuden lisääminen neljäsosaminuutista vähintään kymmenesosaminuuttiin, uusien torjunta-aineiden ottaminen mukaan.

³⁷ Rahoitetaan ehdotetun, yhdenmetyt meripolitiikan rahoitusta koskevan asetuksen nojalla.

- *Eurostat tutkii väestöön ja alueeseen liittyviä yksityiskohtaisia parametreja mahdollistaakseen rannikon vaikutusta alueisiin koskevan paremman parametrisoinnin tilastoja varten.*

Euroopan merialan tietojärjestelmään liittyvien puutteiden korjaamiseksi käynnistetyt aloitteet etenevät näin ollen useilla rintamilla. Näiden aloitteiden päätavoitteet ovat samankaltaisia mutteivät täysin identtisiä. Sen vuoksi tarvitaan lisätoimia synergian luomiseksi eri rakenteiden välille.

Komissio toteuttaa tarvittavat toimenpiteet kyseisten aloitteiden kokoamiseksi yhteen, jotta varmistetaan merialan tietojen sujuva ja saumaton tarjonta ja välitetään samalla päällekkäisyydet tiedonkeruussa. Tämä edellyttää seuraavia toimenpiteitä:

- *Yhteisten standardien varmistaminen.³⁸*
- *Tietopolitiikkojen asteittainen yhdenmukaistaminen. Lopullisena tavoitteena on mahdollistaa tietojen vapaa saatavuus ilman käyttörajoituksia.*
- *Sen varmistaminen, että ur-EMODnetin tai tietojen keruuta koskevien puitteiden kaltaisissa aloitteissa kootut tiedot soveltuvat meristrategiapuitteidirektiivin tarpeisiin.*
- *Erityisten ur-EMODnet-toimien³⁷ toteuttaminen vuonna 2010 fysikaalisten in situ -tietojen kokoamiseksi GMES-järjestelmässä käyttöä varten, GMES:n mallintamistulosten validoimiseksi ja GMES:n ulkopuolisten, lähellä rannikkoa sijaitsevien vesialueiden³⁹ kattamiseksi.*
- *Seurantaverkon puutteiden arviointi, kunhan ur-EMODnetistä ja GMES:n meripalveluun liittyvien toimien prototyypeistä saadut tulokset ovat vuosina 2012–2013 käytettävissä.*
- *Vuoropuhelun aloittaminen kumppanimaiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotta varmistetaan, että EU:n toimet edistävät yhteentoimivan maailmanlaajuisen meriosaamisjärjestelmän käyttöönottoa.*

³⁸ Mukaan luettuna nimikkeistö, formaatit ja yksiköt. Tällä taataan, että eri aloitteista saatavia tietoja voidaan vertailla ja yhdistää. INSPIRE muodostaa peruskehiksen. INSPIRE on itsessään täysin kansainvälisten standardien mukainen.

³⁹ Lähellä rannikkoa sijaitsevilla vesialueilla tarkoitetaan alueita, joilla matalat vedet, rannikon monimuotoinen pinnanmuodostus ja vuorovedet merkitsevät, että fysikaalinen mallintaminen edellyttää huomattavasti yksityiskohtaisempaa lähestymistapaa kuin mitä tällä hetkellä kaavaillaan GMES:n meripalvelua varten.

5. KOHTI TOIMIVAA MERIALAN TIETOARKKITEHTUURIA

Vaikka edellä mainituilla välineillä ja toimilla on omat ansionsa, meriosaamisen yhdentäminen edellyttää tehokkaampia toimenpiteitä. Jäsenvaltioiden rajat ylittävät johdonmukaiset tiedot edellyttävät kohdennettua ja toimivaa tietoarkkitehtuuria. Sen lopullinen muoto riippuu ur-EMODnetin ja MyOceanin kaltaisista hankkeista ja aloitteista saadusta käytännön kokemuksesta. On kuitenkin aiheellista nimetä jo tässä vaiheessa joitakin osatekijöitä, joiden olisi sisällyttävä siihen:

1. Merialan tietoja kerätään EU:ssa nykyisellään johonkin tiettyyn tarkoitukseen, kuten liikenneturvallisuutta tai kalastuksenhoitoa varten, mutta tavoitteena on siirtyä kohti mallia, jossa otetaan alusta asti huomioon tietojen monimuotoinen käyttö.
2. Tiedot olisi pidettävä mahdollisimman lähellä niiden lähteitä. Niille olisi varmistettava asianmukainen suojelu hyväksytyissä tietokeskuksissa. Tietosuojadirektiivissä⁴⁰ määritellyistä henkilötiedoista koostuvien tietojen kaikenlaisessa käsittelyssä on noudatettava direktiivin säännöksiä.
3. EU:n tehokkaaseen merialan tietoinfrastruktuuriin olisi sisällyttävä joukko temaattisia tiedonkeruuryhmiä⁴¹, jotka vastaavat tietojen kokoamisesta. Temaattinen tiedonkeruuryhmä on organisaatioiden yhteenliittymä, joka kokoaa tietoja tietyistä aiheista, kuten geologisista kerrostumista tai kemiallisista saastuttajista.
4. Merialuetasolla on tarpeen omaksua yhdenmukainen lähestymistapa merten seurantajärjestelmien kestävän toiminnan varmistamiseksi ja näihin järjestelmiin liittyvien kriittisten tarpeiden yksilöimiseksi. Meriä koskevien alueellisten yleissopimusten⁴², kalastuksenhoidon alueellisten neuvoa-antavien toimikuntien ja EuroGOOSin⁴³ kaltaisten olemassa olevien organisaatioiden, joilla on merialuekohtaisia valtuuksia, odotetaan antavan tähän omat panoksensa.
5. Joissakin harvoissa tapauksissa voi olla aiheellista laajentaa merialan tieto- ja havainnointi-infrastruktuuriin myönnettävän EU:n tuen soveltamisalaa pelkästä tietojen keruusta kyseisten tietojen analysointiin ja soveltamiseen, esimerkiksi meriympäristön tilaa mittaavien indikaattorien laatimisen tukemiseksi.

⁴⁰ Direktiivi 95/46/EY.

⁴¹ Tämä kattaa 1) kaikkien tietynlaisten tietokeskusten hallussa olevien alustavien havaintojen saatavuuden, 2) havainnoinnin tiheyttä ja tietojen laatua ilmaisevien tietokerrosten tuotannon ja levittämisen, 3) kokonaisia merialueita käsittävät saumattomat (hila- tai polygonimuodossa olevat) tietokerrokset.

⁴² OSPAR-sopimus, Helsingin komissio sekä Barcelonan ja Bukarestin yleissopimukset.

⁴³ EuroGOOS on valtion virastojen ja tutkimusorganisaatioiden yhteenliittymä, joka harjoittaa Euroopan laajuisia operatiivista merentutkimusta.

6. Osaamisarkkitehtuuri edellyttää päätöksentekomenettelyä, jossa päätetään, mitä tietoja on tarkoitus kerätä ja miten ne olisi koottava. Se edellyttää myös sihteeristöä, joka vastaa menettelyn hallinnoinnista.

Tällaisen infrastruktuurin kehittämiseksi komissio esittää seuraavaa:

- *Osaaminen ei kuulu pelkästään hallituksen vastuulle. Eurooppalaisten yritysten olisi osoitettava riittävästi resursseja varmistaa, että osaaminen turvataan asianmukaisesti, ja jos sillä ei ole enää kaupallista arvoa, sitä levitetään laajemmin.*
- *Komissio edistää kansallisten tietokeskusten välistä yhteydenpitoa säännöllisin keskusteluin, joita käydään sen meripoliittista seurantakeskusta ja tietoverkkoa käsittelevässä asiantuntijaryhmässä ja sen merialaa käsittelevällä internet-foorumilla, edistääkseen hyviä käytäntöjä tiedonhoidon ja tietojen levittämisen alalla.*
- *Seurantatarpeita koskevan yhtenäisen näkemyksen varmistamiseksi komissio tutkii, miten merialueiden tarkastuspiste⁴⁴ voisi toimia, käynnistämällä vuosina 2011–2013 pilottihankkeita.*
- *Komissio jatkaa jäsenvaltioilta, merialueiden tarkastuspisteistä ja omilta asiantuntijoiltaan saatujen lausuntojen perusteella tietojen kokoamiseen ur-EMODnetissä sovellettavien painopistealojen määrittelyä, mutta laatii vuosina 2011–2013 pysyvämpää tietojen hallinnointia koskevan ehdotuksen.*
- *Komissio perustaa prototyyppisihteeristön³⁷, jonka tehtävänä on hallinnoida ur-EMODnet-prosessia – valmistella kokouksia, arvioida temaattisten tiedonkeruuryhmien ja merialueiden tarkastuspisteiden tuotoksia, valvoa määräaikojen noudattamista ja laatia vuotuinen toimintakertomus.*

6. PROSESSIN OHJAAMINEN

Merialan tietojen keruun, kokoamisen ja soveltamisen alalla toimiva riippumaton asiantuntijatyöryhmä on tarkastellut merialan tietojen ja seurannan parempaa saatavuutta. Tämän työryhmän tuki on auttanut komissiota tekemään valintoja temaattisten painopistealojen ja työskentelymenettelyjen suhteen. Työryhmä avustaa vuonna 2011 aloitettavassa virallisessa väliarvioinnissa ja vuoden 2012 alussa laadittavan raportin valmistelussa. Kyseinen arviointi tulee sisältämään määrällisiä indikaattoreita, joilla mitataan ur-EMODnet-

⁴⁴

Tarkastuspisteissä tehtäisiin itsenäisiä tietokerrosten tarkastuksia jokaisesta temaattisesta tiedonkeruuryhmästä, ja varmistettaisiin, että eri ryhmistä saadut tiedot ovat keskenään yhteensopivia ja määriteltäisiin lisähavainnointia koskevat painopistealueet paikallisten sidosryhmien kanssa käydyn vuorovaikutuksen perusteella. Tarkastuspisteiden olisi edustettava kaikkia kyseisellä merialueella toimivia merialan tietojen käyttäjiä ja katettava kaikki merialan tietoja koskevat EU:n aloitteet – EMODnet, GMES, tietojen keruuta koskevat puitteet jne.

prototyypistä saatujen tietojen käyttöä tutkijoiden, viranomaisten ja yritysten keskuudessa. Siinä selvitetään, miten tässä tiedonannossa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty.

Komissio perustaa myös jäsenvaltioiden asiantuntijaryhmän, jonka tehtävänä on varmistaa johdonmukaisuus jäsenvaltioissa tehtävän työn kanssa.

7. AIKATAULU

Tässä tiedonannossa esitetyissä ehdotuksissa kuvaillaan toimia, joita komission on määrä toteuttaa vuosina 2011–2013. Tämän jakson lopussa laaditaan uusi vaikutustenarviointi seuraavia vaiheita varten. Komissio pyytää tähän suunnitelmaan kannanottoja.